

Eril Zeminler, Başka Bir Dünyanın Tahayyülünü De Zehirliyor

Hazal Azeri

29.11.2021

2 Kasım günü, Devrimci Anarşist Federasyon'dan ayrılan bireylerin, oluşum içinde yaşadıkları psikolojik ve fiziksel şiddeti anlattıkları bir mektupla karşılaştık.

Öznenin maruz bırakıldığı şiddeti, önce sessizlikle kendisine izah edip, sonra yüksek sesle dışarıya aktarabilecek raddeye gelmesinin ne kadar zor olduğunu, her ifşa süreci gibi DAF ifşası da gösterdi. Bunun yanında söz konusu ifşa, birçok politik tespiti, öz-eleştiri kültürünün yoksunluğuna dair sorgulamaları, örgütlenmelerin Türkiye siyasetinde kendini nasıl/neden tükettiğine dair çözümlemeleri de beraberinde getirdi.

Kendi açımdan ise bu ifşanın çözdüğü başka bir düğüm var. Benim de örgütlenme deneyimim, bu anlatılardan çok da farklı olmayan ve yine kendini anarşist olarak tanımlayan bir oluşuma dair. 1990'ların sonunda ortaya çıkıp, en kalabalık zamanını 2004 İstanbul NATO Zirvesi karşıtı eylemlerle yaşayan; gitgide azalan dayanışma ağını ve kişi sayısını, 2006-2007 yıllarında benim de dahil olduğum, farklı bir isim altında dönüştürmeye çalışan oluşum.

Lakin bu yazıyı yazma isteğim, yapılan ifşalara bir yenisini eklemekten çok -ki yaşatılan şiddete karşı, ifşayı gerçekleştirenlerin yanımdayım- eril zeminlerin ne kadar zehirli alanlar yaratarak başka bir dünyanın tahayyülünü de bir o kadar imkan-

sızlaştırdığı üzerine konuşmak. Çünkü hayatımızın farklı süreçlerinde maruz bırakıldığımız çarpıklıkları konuşmadıkça, aktarmadıkça, içten içe garip gelse de “buranın da normaliyi buymuş demek ki” içselleştirmesine mecbur kalıyoruz. Ve günün sonunda bu mecburiyeti ortadan kaldıracak alternatif de “nerede o eski ...” nostaljisinden geçmiyor. Geçmiyor çünkü nostaljisi yapılarak romantize edilen eski örgütlenme biçimleri de kadınlar için bir o kadar güvensizdi. Elbette aralarında istisnalar vardır, ancak bu genel tablonun rahatsız edici ağırlığını hafifletmiyor.

Zira 40 yıl öncesine dair deneyimler de başka bir dünyayı mümkün kılmayan ve hala güncelliğini koruyan türden. 12 Eylül 1980 darbesi öncesinde ve sonrasında sendikal hareket içinde yer alan annem, örgütlenmedeki toplumsal cinsiyet rollerinin ne kadar keyfiyete dayalı ve de sinir bozucu olduğunun öfkesini, bugün bile hatırladıkça hissettiriyor.

Fikir arkadaşlığının eşitlikten geçmediğini, kadınların “işlerine gelince yol arkadaşı, işlerine gelmeyince de mutfaktan sorumlu büro arkadaşı” muamelesi gördüklerini ve ne kadar



reddetmek için uğraşırlarsa da hiçbir değişikliğin olmadığını söylüyor. Erkek üyelerin gitmeye cesaret edemedikleri toplantılara, “siz kadınsınsınız, daha yumuşak konuşursunuz, daha cesur ve uzlaşmacısınız” gibi basmakalıp ikna cümleleriyle gitmek zorunda bırakılmalarını anlatıyor. 12 Eylül darbesi sonrası sendika lağvediliyor; devamında ise farklı isimlerle, küçük örgütlenmeler halinde yeni bir oluşum süreci başlıyor. Tam da bu süreçte tekrar aktif rol alan annem, son gelişmeleri öğrenmek ve bilgi alışverişinde bulunmak için gittiği yeni sendika mekânında, eski sendika başkanının taciz teşebbüsüyle karşılaşılıyor. Teşebbüs çünkü yeltendiği anda, annemin eve götürmek üzere yanında taşıdığı yeni ütü, kutusuyla birlikte kafasında pathıyor. Ütü de yeni yatan maaşla birlikte alınan, evdeki kadının, anneannemin “sorumluluğuna” teslim edilecek ütü.

O halde adını doğru koyalım: S failinden M failine, sol ve anarşist okumaların ne kadar doğru anlaşılıp anlaşılmadığının eleştirisini değil; eril alanla-

rın nasıl yeni aktörler yarattığının ve onların sırtını nasıl sıvazladığının eleştirisini vermek zorunda bu yapılar. Bu sorgulamalara gidilmedikçe, eril iktidar pratiği kendini, resmi ya da alternatif, her alanda üretmeye devam ediyor.

Bu alanlar dışa kapalı hale geldikçe de “hiyerarşik aileleşme” ve “hiyerarşik öğretim” temalarını, ikna ve aklama aracı olarak kullandıkları ortak bir örüntüde birleştiriyor. Aileyi, sistemin kendini türetip devamlılığını sağladığı mikro iktidar alanları olarak tanımlayıp; gücün tatlı meyvesini ısırdıkça, kendini de çabucak yıkmak istediğine dönüştürmek, rastlantısal olmasa gerek. Deneyim aktarma adı altında yapılan zorbalıklar, erki elinde bulunduranın aldığı kararlarla yürüyen toplantılar, görünmez hiyerarşilere göre belirlenen oturma düzenleri ve hiçbir şey söylemeyen, bitmek bilmez nutuklar. En ufak bir yılgınlık ya da onaylamama belirtisinde ise abilik/babalık/bilgelik rollerini çabucak üzerine geçirip, dikkatleri, gelenek belledikleri davranış biçimlerinden farklı yöne kaydırmak için, sorumluluğu “mağdur” edilen tarafın algısına, karakterine, hatta varoluşuna yıkmak.

Kadınların ne ikinci bir abiye ne ikinci bir babaya ne de eril bir “bilge”ye ihtiyacı var; hele ki diğerlerinden kurtulmaya çalışırken. İhtiyacımız olan, **“karanlık adımlarla yürüyen değil, organik ge-**

lişim halinde, yararlı ve yapıcı olanı renklen-
diren bir süreç”.¹

¹ Goldman, E., 2006. *Dans Edemeyeceksem Bu Benim Devrimim Değildir*, Agora Kitaplığı, İstanbul.

Anarşist Kütüphane



Hazal Azeri
Eril Zeminler, Başka Bir Dünyanın Tahayyülünü
De Zehirliyor
29.11.2021

19.07.2022 tarihinde şuradan alındı: 5harfliler.com

tr.anarchistlibraries.net